

Drets culturals: el desplaçament pendent de les polítiques culturals

Published by [Interacció](#) [1] on 05/11/2019 - 12:28 | Last modification: 29/04/2026 - 13:30

"Només podem democratitzar la cultura amb persones que estiguin en plena possessió dels seus drets culturals"

La relació entre democratització cultural, democràcia cultural i drets culturals no és lineal. És una successió de desplaçaments que no acaben de consolidar-se. L'article parteix d'aquesta tensió i la situa en un punt clau: no es tracta només d'ampliar l'accés a la cultura, sinó de garantir les condicions perquè les persones puguin participar-hi amb capacitat real d'acció.

Aquest matís és fonamental. La democratització cultural, tal com s'ha desplegat històricament, ha estat orientada a fer arribar la cultura a més gent. La democràcia cultural, en canvi, introdueix un canvi de perspectiva: reconèixer la pluralitat de pràctiques i subjectes culturals. Els drets culturals porten aquest desplaçament més enllà. No només reconeixen la diversitat, sinó que la situen en el terreny dels drets humans.

El reconeixement no és abstracte.

Es construeix en l'espai públic, en la possibilitat de ser present i de tenir veu.

Aquest canvi de marc implica redefinir què entenem per cultura. L'estudi de la Fundació Carasso insisteix en aquest punt. La cultura no és només producció artística o patrimoni. És un sistema de valors, identitats i formes de vida que travessen la societat. Aquesta ampliació conceptual no és només teòrica. Té conseqüències directes en les polítiques públiques.

El text recupera, en aquest sentit, una idea clau. Els drets culturals reconeixen la llibertat de cada persona per

viure, desenvolupar i escollir la seva identitat cultural. Això desplaça el focus des de l'oferta cap a la capacitat d'acció. No es tracta només de poder accedir a la cultura, sinó de poder participar en la seva construcció.

Aquest desplaçament connecta amb la teoria del reconeixement. La referència a Nancy Fraser és precisa. El reconeixement no és una qüestió individual, sinó una qüestió de justícia social. Es produeix en l'espai de les relacions i està condicionat per estructures institucionals que poden excloure o limitar la participació.

Això obre un punt crític. El reconeixement cultural no es pot separar de les desigualtats econòmiques. La participació cultural depèn de la distribució de recursos, de les oportunitats d'expressió i de les condicions materials que permeten exercir els drets. Aquesta interdependència és central, tot i que sovint queda fora del disseny de les polítiques.

El document amplia aquesta mirada incorporant altres àmbits. El cas de la "[salut cultural](#) [2]" n'és un exemple clar. La cultura no es pot entendre de manera aïllada. Està vinculada a la salut, a l'educació i a les condicions de vida. La idea de "viure és viure amb" sintetitza aquesta interdependència.

Aquest punt no és menor. Implica qüestionar la fragmentació institucional. Si els drets culturals són interdependents amb altres drets, les polítiques culturals no poden operar de manera sectorial. Necessiten formes de governança capaces de connectar àmbits i actors.

El recorregut històric que aporta l'estudi reforça aquesta idea. La noció de cultura ha evolucionat des de perspectives jeràrquiques i essencialistes fins a concepcions que reconeixen la seva pluralitat i dinàmica. L'antropologia i les ciències socials han contribuït a desmuntar visions homogènies i a mostrar la cultura com un procés actiu, construït a través de la participació.

Aquest canvi de mirada sosté el gir cap als drets culturals. Si la cultura és un procés viu i relacional, les polítiques no poden limitar-se a distribuir continguts. Han de crear condicions perquè aquest procés sigui possible en termes d'igualtat.

Ara bé, aquest gir no està exempt de tensions. L'estudi assenyala resistències i controvèrsies. La dificultat de fer efectius els drets, el risc de relativisme o les pors associades al comunitarisme formen part del debat. Aquestes tensions no són accessòries. Formen part del procés de redefinició.

El que emergeix, en conjunt, és un canvi de paradigma encara en construcció. Els drets culturals ofereixen una nova lectura de les polítiques culturals, però la seva implementació és parcial i desigual. Coexisteixen amb models anteriors sense acabar de substituir-los.

La idea de fons que articula la peça és ambiciosa. Assumir els drets culturals implica passar d'un model centrat en l'accés a un model centrat en la capacitat. Implica també reconèixer que la cultura no és un àmbit autònom, sinó una dimensió que travessa tota la vida social.

La pregunta que queda oberta és operativa. Les polítiques culturals estan preparades per treballar des d'aquest marc o continuaran funcionant des de lògiques de democratització que ja no expliquen la realitat.

Referència

Sourisseau, R., i Offroy, C. (2019). *Démocratisation, démocratie et droits culturels : Repères, fondements théoriques et historiques, enjeux contemporains*. Opale; Fondation Daniel et Nina Carasso.

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: drets culturals

Tags: participació cultural

Tags: desigualtats culturals

Tags: governança cultural

Tags: pensament cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/democratitzacio-democracia-drets-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://www.culture.gouv.fr/thematiques/education-artistique-et-culturelle/l-eveil-artistique-et-culturel-des-jeunes-enfants/Mission-Culture-petite-enfance-et-parentalite>

[3] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/democratisation-democratie-et-droits-culturels.pdf>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/8156>